

K513 / 79.
Nagy-Körös, jul. 9. 1860.

Kedves Barátom,

Nem sok időöd van rá tudom, hogy az én kuszált leveleimet ol.,
ragaszd, még kevesebb, hogy azokra válaszolj is: de nekem,
inni, van elég, s így nem szabadulhatsz tőlem. Mire Pestig
jutnak soraim, Te már háza fogtál érkezni a v. paraki
nagy ünnepélyről, hova, mint az egyház küldötte, én is
elmehegtem volna, ha általában kedvem volna az ily sok-
emberes összejövetelekhez. Szilágyival azt hiszem talál-
koztál, haugyan őt Fulton paripájára az egyetbe – vagy ho-
vá – nem ragadták. Hátom, Gyulai is ott akart lenni,
is most talán már Pesten idők a „kedvesmél” – legyenek
mindketten áttalunk hívesen üdvözlölve.

Gyulai oly jó volt – meg Salamon is – hogy a minap
meglátogattak: de Töled, rectius: „Főlelek” az idén nem
váltak szerencsés ily szerencsében részesülni. Hiába no!
Körös csak Körös – nem adhat, a mi magának dicső,
kellemes időtöltést. A garda sem az, a ki, vagy mi ő.
römet lenne, ha lehetne: ex egy szótlan, kedvetlen, mun-
kátlan, barátlan ember, sóval benne minden nemleges
lan, len porogyútt, több, mint kutyánál. És e merő nega-
tívumból álló ember, láúd, mégsem tett le arról, hogy
valaha pozitív is legyen. Ne vesztisd el türelmedet,
hogy ismét e tárggyat foglak űzőbe.

Igen, Barátom, én még most is ábrándozom a pesti
élettel. Soha sem éreztem annyira, mint ex eöken, hogy
szakadnom kell innét. Talán föllevenednél Közzetek,
mint a holdvén eleven társai közt, ahogy Kemenc M.
egyetlen szép verse mondja. Talán nem vesztet volna
még el az életnek s irodalumnak. De itt boudly ne,

hírkedik lettemen: érkei óta nyom az elteremtett pályának ter,
he. Szorzi a betegség, talán ép e helyzet által időrre elő, táplál,
va bizonynyal. De ha eröm teljes használatában volnék is, meddig
lehetne itt maradásom? A mint a körülmény fejlődik — hallhat,
tud is már valami nevét a közelebbi sup. gyűlésen — az auto „
nomia első gyűlése aligha ez intézet felbomlása, vagy oly
mértre állítása nem lesz, hogy én nem maradhatok tovább.
De most is sejt már az, hogy oly itteni egyének, kik a
görög „aristosz” = „legjobb” szótól neveznék magukat, oly egyé-
nek kiáltozzák s adják a nép szájára: „minek az a sok ingyen
élő?...” érvén a magamformákat. Szóval minden külvő, benső
állapot arra ösztönöz, hogy innét szabadulni törekedjem.

De hová? — Kinek annyi bátorsága, lelkicereje nincs — fo-
god ellenvenni — hogy egy lapszerkesztést, előnyös feltételek alatt,
megkísértesen; ki viszáriadt a journalisták apróceptrő kellemet,
lenségisről, annak többé nem lehet tanácsolni. S igazad van.
Magam is félek, hogy minden állapot nehéz lenne már nekem, ad-
dig legalább, míg hozzá nem tördném a változásokhoz, vagy
míg — mert hisz e reményben tennem — maga e változás nem könny-
nyitná rögzött bajomat. Fogja-e? nagy kérdés: de én azt
hitettem el magammal, hogy ha erőnözőbb kár nyílna munkám,
ságonnak, talán még tehetnék is valamit: ha nem oly nagyot,
szépet, a mi egykor lelkemnek álma volt, hasznosat legalább.
En, ki ily romlott állapotomban, megfeszítva az alkotó mun-
kasságtól, most is tudok némi szenvedélytel „élni” valamit (így
például e nyáron a félig értett, félig elfelejt görög classicusok,
naki oly kevével döltem, hogy szem-és elmecompulzióig olvastam
öket) — bajaim nagy részét hajlandó vagyok kiüngerlés
hiányának tulajdonítani. Csakódhatom: de akkor nincs hát-
ra egyéb, mint: „lasciare ogni speranza!”

De hová minde jeremiáddal? fogod már hiáltani. Valóban, magam sem tudom, mi legyen a conclusio. Azt csak nem várhatom Tüled, hogy Te netem birtos és kegyelmes állást szerez, míg én egyes sem lépsek utána. S én még panaszomnál egyebet nem csináltam. Jó lett volna, B. tornagy úszárjában egy rögtönzött audientiát kérni, s a lapengedély iránt szólni: de elűstem a gondolattal. Ha it., ten az — ohajtásom szerint utolsó — virágákon áterem, gondolám már, jó volna Pestre rándulni és velesek érte, kerülni. Akkor arván fölteszem valami Szakértővel és beadram a folyamodványt. Ha az engedély iránt bizonyos lennék, volna idő a kiadás módja ~~az~~ felől úgy intéz., kedni, hogy kerem minél kevésbbé legyen megkötve anyagi tekintetek által. De természetesen, úgy szeretném, hogy a lapon kívül is volna — bármi erehely — támasz, egy biztosítékos, s elég szilárd basis, melyre sorssom fészke, fevket most harmadszor — és a mi több, nyaram vé., gém! — lerakjam. Ue! a X-es évek! 830-ban hagytam el a kültői hajlékot, 840-ben családosra lettem, 850-ben csaknem földművelő valék és most 860-ban? Prudens futuri temporis elitem.... másképp megválnék az ember. —

Hallom, hogy a R. társaságnál gyűlésertek. A mi e részen közünk sőban forgott: kerlek ne tudja sen., ki, ha nincs kilátás, vagy érdeke üldözik. Nem akar., nél a régibb tagok ~~szé~~ sérelmére lenni. Nem, annál ke., vésőbbé, mert az úgy nálam akárhany méltóbb szolgát fog találni. Jóakaraton nem múltné, de az nem elegen., do. Erély, buzgalom, kitartás kell: s az nekem leox-e annyira, hogy az úgy kárát ne vallja. De inkább

bizalmat nem utasítnék vissza, s a fönt érintett „basis” mellett
alábbrendelt hely sem volna ellenemre. Kivált ha másik
céllal összekapcsolhatnám, s a t. aegise veéne kez,
deményemet. Ez az, a miről máskor is írtam. —

A „Szemle” szíveskedjék várni egy kevés ideig. Ki-
jöttem a hangulatból. Sokat aggódom a jövőn: nincs
dolgozni kellő nyugalom. A sz—nyi vers is nyom:
nagyot várnak, ~~de~~ s nem az ily állapot legyen,
hezebb. Ott is kellene néhány szabad és nyugalmas nap.
A szünidőt várom, — mert érdek nélkül és szabadon
nem megy az. Toldynak, rosz órámban, írtam egy leve-
lert: bárm is elégge. Nem tudom, emléksze-e,
de röstelem, hogy annyira kimutattam a vérző sebet. A
salóban rosz az bennem, hogy néha túlközlékeny vagyok
bajaim iránt. Nem férfias; gyöngé dolgom az ily sopánko-
dás. Máskor nem sejttem volna.

Bocsáss meg, édes jó emberem, ha untattalak.
Egyedül töprengve, s nem tudva, mi történik ott a nagy
világban, csak Te vagy az, kitől legörömezebb vá-
rok egy biztató szót. Csókolom kedves nőd kezét s a
gyermekedet, Julcsa szintén, feleségem legszívesebb ü-
vörléseit küldi. Téged pedig ölel szívtalan szív

igaz barátod
Aranytákos